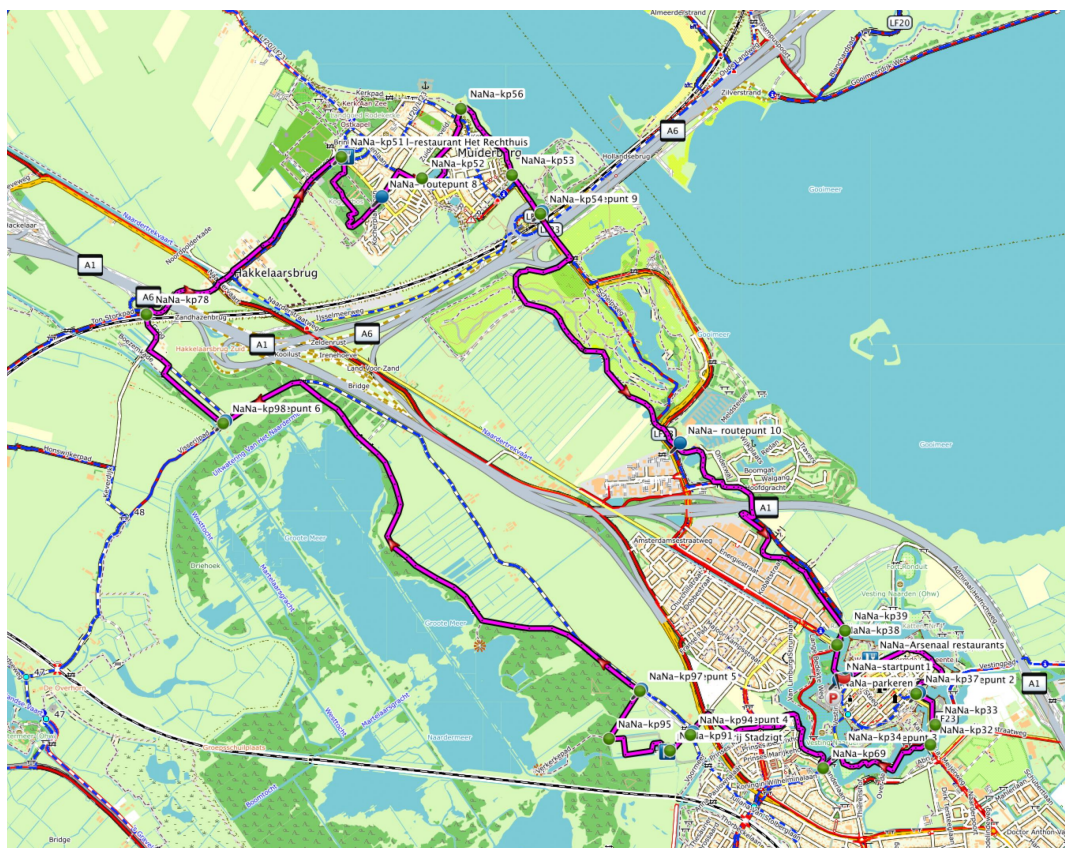

Naarden en Naardermeer

De gaafste vestingstad en het eerste natuurgebied

Deze wandeling gaat door een prachtige vestingstad, door een lief badplaatsje en daartussen veel ruige natuur. En wát voor natuur. Het Naardermeer, het oudste natuurmonument van Nederland dankzij Jac. P. Thijsse, die wist te voorkomen dat het gebied veranderde in een vuilstortplaats. Je loopt langs het meer en kunt er op verschillende plekken erover uitkijken. Je passeert ook het gemaal dat eind 19e eeuw - gelukkig tevergeefs - heeft geprobeerd het meer droog te leggen. In Muiderberg heb je even contact met de vroegere Zuiderzee, nu het IJmeer. Over de oude zeedijk, zonder zicht op zee, maar wel over natuur en weidse landerijen, loop je terug naar Naarden.

Routebeschrijving

1. Vanaf bushalte Burg. Wesselingplein ri Kooltjesbuurt, langs water aan rechterhand en Het Arsenaal *A*. Volg de rode markering. RA over hoge brug en meteen LA, Oude Haven. RD over 'doodlopende weg', aan het einde rechts aanhouden en meteen schuin LA, via paadje de wal op en RD. Daarna verder omhoog via metalen trappetje, onverhard pad bovenop wal volgen. Twee keer trappetje op en af. Smal paadje volgen. Na bocht naar links op driesprong niet omhoog, maar RA omlaag en LA, Ruijsdaelplein. Op splitsing links aanhouden. Bij poort aan linkerhand is kp37.
2. LA ri kp33, door poort. Na brug gaat weg over in fietspad, dit naar rechts volgen. Eerste LA, fietspad en meteen schuin RA, paadje de wal op naar kp33. RA ri kp32, bovenop de wal met rechts beneden een weg. Pad omlaag volgen naar weg, oversteken bij kp32 en RD, fietspad. Volg nu even de gele markering. Vlak daarna schuin LA, onverhard pad omhoog de wal op. Vóór hek omlaag via helling of trap en verder over fietspad langs kinderboerderij. Aan het einde is kp34.
3. LA via zwarte markering (maar voor het Nederlands Vestingmuseum *B* hier RA naar kp35, daar RD en aan het einde op Westwalstraat RA) en na 150 m, na picknicktafel, bij kp69 RA ri kp94, Anna van Burenlaan. Meteen RA, gravelpad. Op splitsing rechts houden. Water rechts volgen. RA over houten bruggetje en RD langs bordje 'Goois natuureservaat - Schootsvelden'. Eerste pad LA. Bocht naar links, einde bij toegangshek RA. Op kruising RD, water links volgen, Cas de Bruijnpad. Bij naderen van weg RA, over trapje en bruggetje en door weiland langs slootje. Einde na brugje op weg LA. Bij verkeerslichten RD over weg. Op viersprong met Meerkade is kp94.
4. RD ri kp91 en na 150 m bij kp91 RD ri kp95, langs schuur met Gasterij Stadzigt. Daarachter RA. Na parkeerterrein aan rechterhand door klaphek en LA, bochten van gravelpad volgen. Einde LA en bij kp95 RA ri 97, graspad. Na klaphek op dijk is kp97.
5. LA ri kp98, asfaltkarrenspoor, verderop onverhard. Na kleine boerderij links wordt het een grasdijk, die overgaat in een pad tussen bomen. Je passeert links een paadje naar een uitkijkpunt over het Naardermeer *C*. Na sluitboom met klaphek langs De Machine *D* (dagelijks 10 tot 16 uur open voor koffie en thee). RD langs klaphek, over grasdijk. Vóór bordje 'Rustgebied, geen toegang' het bospad schuin rechts nemen, dat uitkomt bij bruggetje. Daaroverheen en LA langs asfaltweggetje. Bij zijweg RD, vóór brug is kp98.
6. RA ri kp78, door klaphek en dijkje langs water volgen. Bij paaltje 100 m voor houten schuur RA. Na klaphek op weggetje LA. Aan einde RA, De Goog. Op driesprong weg schuin naar links volgen. Na spoorwegviaduct bij kp78 RA ri kp51, graspad. Meteen LA trap op en bovenaan RA, weg volgen over snelweg heen. Loop links. Bij verkeerslichten RD en fietspad links van weg volgen. Na volgende verkeerslichten links aanhouden, over fietspad links van slootje en weg. Na 500 m passeer je een rode steen op het fietspad bij de moordplaats *E* van graaf Floris V. In Muiderberg, tegenover café-restaurant Het Rechthuis is kp51.
7. RA ri kp52, Gerard Doulaan. Volg nu de rode markering. Na 20 m schuin RA, via bospad het Kocherbos *F* in. Vóór flauwe bocht naar links RA, smaller pad. Iets verder op splitsing links aanhouden. Aan het einde pad naar links volgen. Het buigt naar rechts en verderop naar links, daarna achter hockeyveld langs. Daarna schuin naar rechts en meteen schuin naar links, dezelfde richting aanhouden. Eerste pad RA (op schuine viersprong). Na bunker LA, langs veld rechts en meteen nogmaals LA. Rechts is soms zicht op bebouwing en links passeer je nog een bunker.

8. Na einde bos op kruising RD, Van Ostadelaan. Op volgende kruising RA, Eikenlaan. Einde LA, Willemslaan en meteen RA, Erfgooierslaan. Bij kp52 (paaltje staat links) LA ri kp56, trap op en gravelpad op dijk volgen. Je kruist daarbij twee wegen en loopt daarna op een betonplatenpad. Op driesprong van dijken bij kp56 rechts aanhouden ri kp53. Vanaf nu zwarte markering. Het betonplatenpad gaat omlaag en buigt voor het IJmeer naar rechts. Pad volgen. Bij kp53 RD ri kp54. Bij picknickbank doorsteken naar asfaltfietspad en RD richting viaducten.
9. Bij kp54 RD ri kp39, onder spoor- en snelwegviaducten door. Op kruising RA oversteken en het paadje op rechts van metalen schuifhek (markering Zuiderzeepad). Asphaltweg volgen. Na blauwe loods wordt deze smaller. Op kruising van paden RD, via overstapje langs ijzeren hek en LA over houten hek, grasdijk op. Kruin van dijk volgen. Er zijn overstapjes om hekken te passeren. Na 1,3 km op kruising weg oversteken en dijk vervolgen.
10. Nog een weg kruisen, dijk volgen. Na 400 m op volgende kruising LA, asfaltpad links van weg. Na 50 m RA, asfaltfietspad. Op splitsing rechts aanhouden en aan einde RA. Onder snelweg door en RA langs bordje 'Goois Natuurreservaat - Schootsvelden'. Via ruig paadje dijk op en LA via overstapje. Iets voor weggetje LA, via overstapjes deze kruisen en RA, dijk vervolgen. Na overstapje op kruising RA naar vesting van Naarden. Aan einde bij kp39 RA. Iets verder op weg met verkeer bij kp38 LA ri kp37, naar beginpunt van route.

Praktische informatie

Lengte van de wandeling

18 km

Startpunt

Aan de rand van Naarden-Vesting, op driesprong Amsterdamsestraatweg - Kooltjesbuurt, tussen kp38 en kp37

Parkeren

Op het terrein P Vesting aan de straat Nieuwe Molen. Naar de route: vanaf parkeerterrein trap af en LA (Westwalstraat). Op de kruising LA en na enkele meters ben je op het startpunt.

OV

Naarden-Vesting, bushalte Burg. Wesselingplein, bereikbaar met lijn 110 vanuit Weesp en Bussum

Horeca

- Arsenaal Restaurants, Kooltjesbuurt 1, Naarden; www.arsenaalrestaurants.nl, ma gesloten
- Gasterij Stadzigt, Meerkade 2a, Naarden; www.gasterijstadzigt.nl, ma gesloten
- Hotel-restaurant Het Rechthuis, Googweg 1, Muiderberg; www.hotelhetrechthuis.nl

Honden

Verboden op het traject langs het Naardermeer; daardoor kun je de hele route niet met hond lopen.

Bijzonderheden

Hier en daar ruig terrein met veel overstapjes, dus hoge schoenen en een goede conditie zijn handig.

Achtergrondinformatie

A. Het Arsenaal

Dit gebouwencomplex had vanaf 1688 tot 1987 een militaire functie. Lange tijd lagen er wapens en munitie, maar vanaf 1950 was het een depot voor militaire landkaarten. Eind 20e eeuw startte interieurontwerper Jan des Bouvrie (1942-2020) hier designcentrum Het Arsenaal. Behalve de naar hem vernoemde ontwerpstudio vind je hier allerlei andere bedrijven met een luxe uitstraling. Je kunt er bijvoorbeeld terecht voor sieraden, horloges en een schoonheidsbehandeling, maar ook voor lekker eten.

B. Nederlands Vestingmuseum

Naarden is de best bewaarde vestingstad van Nederland. De vesting is nog grotendeels zoals in de 17e eeuw: met zes bastions, twee omgrachtingen en daartussen een stervormige omwalling. Dé plaats voor een vestingmuseum dus. In de kazematten met bijna twee meter dikke muren en vier meter aarde erop wordt uitgelegd hoe de defensie destijds werkte en hoe het leven hier was.

Je kunt de vesting ook zien door het FotoFestival Naarden te bezoeken, één keer per twee jaar in juli en augustus. Niet alleen de wallen en bastions, maar ook andere historische gebouwen zoals de Grote Kerk en het oude stadhuis, vormen dan het decor van fototentoonstellingen. www.vestingmuseum.nl

C. Naardermeer

Nadat het droogleggen van het Naardermeer weer eens was mislukt (zie onder D) wilde de gemeente Amsterdam het meer dempen met stadsafval. Jac. P. Thijsse wist dat te verhinderen. Hij en zijn medestanders schraapten 150.000 gulden bijeen om het hele gebied te kopen inclusief de bijbehorende boerderijen. Eén daarvan was Stadzigt, waar nu het bezoekerscentrum van Natuurmonumenten is gevestigd. Het Naardermeer werd het eerste natuurmonument van Nederland. Er is behalve water ook rietland en moerasbos en het barst er van de watervogels.

D. De Machine

Dit gebouw was oorspronkelijk een stoomgemaal. Vanaf 1883 pompte het water uit het Naardermeer. Het was dweilen met een open kraan, want er vloeide non-stop kwelwater uit de omgeving in het meer. Dit werd te kostbaar. In 1886 werd het pompen gestaakt. Daarmee eindigde de laatste poging om het Naardermeer droog te leggen. Eerdere pogingen waren al ondernomen tijdens de 80-jarige oorlog - toen werd bij een inundatie alles meteen weer onder water gezet - en begin 19e eeuw, toen drie windmolens het werk ook niet aankonden.

Sinds 1947 woont Annie Mosterd-Pieterse (1925) in dit gebouw. Je kunt, zolang ze gezond is, op elke mooie dag tussen 10 en 16 uur buiten aanschuiven voor een kopje koffie of thee. Ze vertelt dan graag over haar ontmoetingen met Jac P. Thijsse en andere gebeurtenissen uit haar leven.

E. Moordplaats

Een rode tegel in het fietspad langs de Googweg herinnert aan de moord op Floris V in 1296, op deze plaats. Meer details lees je bij route 8.

F. Kocherbos

In dit bos staan nog drie in 1939 gebouwde kazematten. Het was de laatste toevoeging aan de Nieuwe Hollandse Waterlinie, bedoeld om een eventuele Duitse opmars te bemoeilijken. Op 14 mei 1940 werd het gebied tussen Muiderberg en Naarden onder water gezet en zaten hier heel kort soldaten die al waren verdreven vanaf de Grebbelinie. Diezelfde dag capituleerde Nederland.

Deze wandeling staat in de wandelgids 'Wandelen in Gooi en Vechtstreek' van Sietske de Vet en Ad Snelderwaard. De wandelgids is een uitgave van uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig, www.gegarandeerdonregelmatig.nl

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten
voor slechts
€ 13,50